

Назарук О.М.
 викладач кафедри менеджменту
Міжнародного гуманітарного університету
 E-mail: nazarukolga@yandex.ua

СПЕЦИФІКА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СИРОВИННИХ ПІДПРИЄМСТВ АПК УКРАЇНИ

Анотація. В статті розглянуто структуру методів державного регулювання, функції регулюючих органів.

Доведено необхідність розробки та впровадження нового механізму державного регулювання сировинних підприємств АПК України. Запрогнозовано результати від втілення цих дій у життя.

Розширено і поглиблено ряд понять, таких як: державний механізм регулювання економіки, економічні методи механізму державного регулювання, державне регулювання аграрного сектору. Okрім цього окреслені об'єкт та суб'єкт дослідження.

Висвітлено необхідність розробки технології, яка допоможе втілити в життя новий механізм державного регулювання; приведено основні елементи, що забезпечать її реалізацію.

Ключові слова: державне регулювання, сировинний комплекс, АПК.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Реформування сільського господарства в Україні та конкурентна боротьба на ринку продукції АПК зобов'язує до появи нових методів державного регулювання розвитку сировинних підприємств.

Трактування сутності категорії державного механізму регулювання економіки, що існує у наукових працях, подається як сукупність адміністративно-правових та економічних заходів, за допомогою яких держава провадить свою економічну політику [1, 148]. Між тим, ємність складових цієї категорії значно глибша і повинна обов'язково включати законодавчі засади, а саме законодавчі та підзаконодавчі акти, які регламентують діяльність первинного суб'єкта господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Роль держави в регулюванні аграрно-промислового комплексу досліджувалася низкою зарубіжних вчених, таких як С. Джейфрі [2], В. Норс [3] та інших. Ця проблема не залишилася поза увагою й вітчизняних науковців. Серед їх досліджень слід відзначити роботи С.П. Наливайченко [4], І.В. Запоточного та В.І. Захарченка [5], М.А. Коваленко [5].

Проте, питання пов'язані з державним регулюванням діяльності сировинних підприємств потребують подальшого поглибленого доопрацювання.

Метою даного дослідження є окреслення основних орієнтирів регулювання розвитку сировинного комплексу як базису підвищення його конкурентоспроможності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Після вступу України до Світової організації торгівлі вона стала повноправним гравцем на ринку сільськогосподарської продукції. Отже, у цих умовах загострилася необхідність розробки нового більш сучасного механізму державного регулювання агропромислового комплексу, що дасть змогу підвищити рівень її конкурентоспроможності. Для цього необхідно сконцентрувати увагу на його основних складових: об'єкті, суб'єкті, засобах та методах.

У ракурсі проблеми, що вивчається, об'єктом є безпосередньо сировинний комплекс сільськогосподарського сектору економіки. Суб'єктом виступає сукупність усіх підприємств, що функціонують у АПК.

Методи механізму державного регулювання сировинних підприємств поділяються на дві основні групи: загальні і спеціальні.

Загальні методи реалізуються на всіх ланках ієархії державного управління та спрямовані безпосередньо на виробництво сільськогосподарської продукції. До того ж можуть бути використані по відношенню до будь-якого об'єкту управлінської системи. До цих методів відносяться адміністративні та економічні методи.

Спеціальні методи використовуються як доповнення до загальних, так як допомагають конкретизувати їх.

Розглянемо структуру методів більш детально за допомогою схеми зображені на рисунку 1.

Рис. 1. Структура методів державного регулювання

Схема демонструє, що адміністративні методи включають у себе лімітування, квотування, заморожування цін. Отже, вони є досить жорстким важелем регулювання сільськогосподарського сектору економіки та суперечать природі ринкових відносин. Але, не дивлячись на всі недоліки, адміністративні методи стають найдієвішим засобом під час кризи та у посткризовому періоді.

Також, аналізуючи рис. 1, бачимо, що економічні методи також мають розгалужену структуру. До них належать: податки, кредити, пільги тощо. З вище сказаного випливає й визначення економічних методів.

Економічні методи механізму державного регулювання — це вплив держави, при якому вона прямо не втручається у прийняття господарських рішень суб'єктами економіки, а тільки створює умови для самостійного вибору ними курсу, співпадаючого з її економічною політикою. При чому, успішність застосування цих методів на конкретному підприємстві залежить від балансу між постачанням і попитом [4, 117].

Для того щоб втілити в життя новий механізм державного регулювання необхідно розробити технологію. Основними елементами, які забезпечать її реалізацію є:

- об'єднана програма розвитку сировинного комплексу (міжгалузевий комплекс);
- спеціалізований орган, що буде координувати галузі економіки залежні від сільськогосподарської сировини.

Окрім вищезазначененої технології, потрібно застосувати її ряд класичних прийомів, таких як:

- стратегічне планування;
- антикризове управління;

- маркетингові дослідження.

Як відомо, методи механізму державного регулювання сфери економіки втілюють у життя такі органів влади як Міністерство аграрної політики та продовольства України, Департамент правової та законопроектної роботи, Державний інспекції сільського господарства України, Департамент економічного розвитку аграрного ринку, Департамент фінансово-кредитної політики та бухгалтерського обліку, Головні управління агропромислового розвитку обласних державних адміністрацій. Їх діяльність супроводжується виконанням наступних функцій цільової, координаційної, стимулюючої, розподільчої, перерозподільної, захисної, контролюючої.

Провідною повинна бути саме цільова функція, яка має на меті окреслення вектору економічного розвитку [5, 22].

Аналізуючи сучасний стан державного регулювання господарських комплексів України бачимо, що в результаті переходу економіки країни на ринкові відносини суттєво змінилися пріоритети економічної політики. Так, якщо у доперебудовному періоді увага концентрувалася на потребах централізованої системи, то у нових умовах більш важому роль відіграють вже регіональні інтереси [6, 196].

Результатом впровадження нового механізму державного регулювання сировинних підприємств має стати поліпшення результативності суб'єктів господарювання.

Для дослідження такого результату необхідно використати методологічний підхід, в основу якого покласти постулат — всі підприємства є єдиним об'єктом регулювання [6, 206].

Висновки. Державне регулювання аграрного сектору – це комплекс заходів, направлених на регламентацію діяльності суб'єктів сільськогосподарського сектору економіки та виконання поставлених державними органами цілей.

Отже, із усього вищесказаного визначимо структуру механізму державного регулювання (рис. 2).

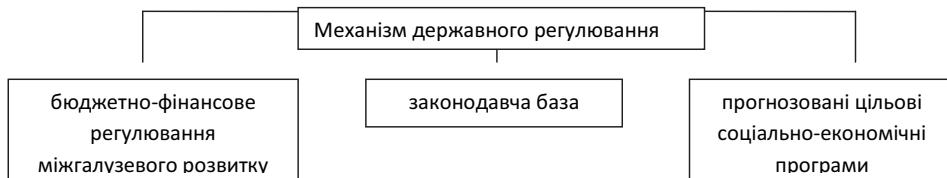

Рис. 2. Структура механізму державного регулювання

Механізм державного регулювання сировинних підприємств повинен забезпечити досягнення наступних результатів:

- впровадити нові виробничі взаємовідносини та покращити використання ресурсної та фінансової бази підприємства, що дасть змогу активізувати діяльність суб'єктів господарювання;
- покращення інвестиційного клімату;
- спеціалізація виробництва.

Таким чином, мета державного регулювання сировинних підприємств створення моделі їх існування та розвитку, що відповідає реальній економічній картині у країні.

Література

1. Макаренко П.М. Ринкова трансформація аграрного сектора: теорія і практика : монографія / П.М. Макаренко, А.Д. Топалов. — Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2006. — 373 с.
2. Сакс Джейффрі. Економіка переходного періоду (уроки для України) : пер. с англ. / Джейффрі Сакс, О. Пивоварський. — К. : Основа, 1996. — 345 с.
3. North V. Institutions «Journal of Economic Perspectives» / V. North. — Vol. 5. — № 1. — Winter. — 1991. — 109 р.
4. Наливайченко С.П. Основи теорії державного регулювання економіки : навч. посібник / С.П. Наливайченко — Сімферополь : Таврія, 2003. — 420 с.
5. Запоточний І.В. Державне регулювання регіональної економіки / І.В. Запоточний, В.І. Захарченко ; за заг. ред. д.е.н., проф.. Захарченка В.І. — Харків — Львів — Одеса : Одісей, 2003. — 592 с.
6. Буркінський Б.В. Методологічні аспекти розробки і оцінки стратегій розвитку промислового комплексу регіону : монографія / Б.В. Буркінський, М.А. Коваленко. — Херсон : Олді-плюс, 2008. — 408 с.

Назарук О.Н. Специфика государственного регулирования сырьевых предприятий АПК Украины.

Аннотация. В статье рассмотрена структура методов государственного регулирования, функции регулирующих органов.

Доказано необходимость разработки и внедрения нового механизма государственного регулирования сырьевых предприятий АПК Украины. Спрогнозировано результаты от воплощения этих действий в жизнь.

Определено ряд понятий, таких как: государственный механизм регулирования экономики, экономические методы механизма государственного регулирования, государственное регулирование аграрного сектора. Кроме этого, очерчены объект и субъект исследования.

Раскрыта необходимость разработки технологии, которая поможет воплотить в жизнь новый механизм государственного регулирования; приведены основные элементы, которые обеспечат её реализацию.

Ключевые слова: государственное регулирование, сырьевой комплекс, АПК.

Nazaruk O.M. The specifics of state regulation of raw enterprises of agroindustrial complex of Ukraine.

Summary. The paper deals with the structure of methods of state regulation functions of regulatory authorities.

The necessity of developing and implementing a new mechanism of state regulation of raw agricultural enterprises in Ukraine. Forecasted results from the implementation of these actions in life.

A number of concepts, such as: state mechanism of the economy, economic methods of state regulation, state regulation of agriculture. Besides outlining the object and subject of study.

Deals with the need to develop technology that will help implement a new mechanism of state regulation, given the basic elements that will ensure its implementation.

Keywords: State regulation, raw materials complex, agroindustrial complex.